

Handläggare: Anna-Karin Sandén
Telefon: 08 508 10017

Till
Länsstyrelsen i Stockholms län

Förstärkt stöd till anhöriga som hjälper och vårdar närstående, 2007. Ansökan om stimulansbidrag - utvecklat anhörigstöd på Östermalm.

Sammanfattning

För tredje året har länsstyrelserna fått pengar att fördela för att utveckla stödet till anhöriga. Ansökan ska innehålla en ettårig plan och vara länsstyrelsen till handa senast 31 juli 2007. Ansökan ska förankras i Östermalms stadsdelsnämnd vilket kommer att göras på nämndsammanträde 30 augusti, enligt överenskommelse i kontakt med länsstyrelsen.

Äldreomsorgen inom Östermalms stadsdelsförvaltning har en grundläggande organisation och arbetssätt för insatser och stöd till anhöriga. Dessutom finns två projekt som har anknytning till anhörigstödet.

Målet för det fortsatta utvecklingsarbetet är att forma en sammanhållen modell för anhörigstödet inom Östermalm, som svarar mot de verkliga behov som anhörigvårdare har och där stadsdelens personal tillämpar ett arbetssätt som främjar att alla aktörers samlade resurser når målgruppen på ett enkelt sätt. Resultaten av genomförda och pågående projekt ska användas i vidareutvecklingen av den grundläggande uppbyggnaden av anhörigstödet i verksamheterna. Modellen ska permanentas och ingå i ordinarie organisation och verksamhetsplan för äldreomsorgen.

Göran Månsson
Stadsdelsdirektör

Marianne Snell
Programchef äldreomsorgen

Inledning

För tredje året har länsstyrelserna fått pengar att fördela för att utveckla stödet till anhöriga. Under 2007 ska länsstyrelsen i Stockholm fördela 19 377 877 kronor till kommuner för att förstärka stödet till anhöriga som hjälper och vårdar närstående. Ansökan ska innehålla en ettårig plan och vara länsstyrelsen till handa senast 31 juli 2007. Ansökan ska förankras i Östermalms stadsdelsnämnd vilket kommer att göras på nämndsammanträde 30 augusti, enligt överenskommelse i kontakt med länsstyrelsen.

Bakgrund-Nuläge

Östermalms stadsdelsförvaltning har en grundläggande organisation och arbetssätt för insatser och stöd till anhöriga som beskrivs nedan. Dessutom finns två projekt som har anknytning till anhörigstödet.

Anhörigkonsulent

En anhörigkonsulent finns i stadsdelen med uppgift att arbeta med bl a vägledning, stöd och informationsfrågor. Anhörigkonsulenten är till för både anhöriga som vårdar närstående, och anhöriga som har sin närstående på ett vård- och omsorgsboende eller har insatser från hemtjänst och eller dagverksamheten. Anhörigkonsulenten deltar i anhörigträffar och förtroenderåd, samarbetar med stadens äldreombudsman, deltar i nätverk med bl a frivilligorganisationer och kyrkan. Ett etablerat samarbete finns med övriga innerstadsdelar, bl a vad gäller utbildningsinsatser.

Anhörigkonsulenten ska genom riktad och tydlig information sprida kunskap om möjligheten att få olika former av avlösning i hemmet av utbildade kvalificerade avlösare. Anhörigkonsulenten ska också informera om dagverksamhet, hemvårdsbidrag, avlastning på boenden, stödsamtal, möjlighet att få hembesök och individuellt anpassat stöd.

Anhörigombud och avlösare

Stadsdelsförvaltningen har med hjälp av statliga stimulansmedel utbildat anhörigombud och kvalificerade avlösare. Anhörigkonsulenten ansvarar för fortsatt kompetensutveckling och håller i det nätverk som bildats. Anhörigombuden ansvarar på sina enheter för att informera i arbetsgruppen och vara kontaktperson för anhöriga. Enheterna anordnar träffar för anhöriga.

Hemvårdsbidrag

Hemvårdsbidraget är en ekonomisk ersättning till den som utför omvårdnadsinsatser som annars skulle utföras av hemtjänsten. Ersättningen betalas till personen med hjälpbehov. Han eller hon betalar i sin tur till den som utför hjälpen. Hemvårdsbidraget kan även kombineras med avlösning och andra former av stöd till anhöriga.

Avlösning

Den som hjälper en anhörig i hemmet dygnet runt har rätt till avlösning. Avlösning utförs av hemtjänstpersonal, speciellt utbildade avlösare finns.

Anhöriganställning

Biståndsbedömda insatser utförs av anställd närstående.

Korttidsvård och avlastning

Antingen kan det vara en tidsbegränsad period på sjukhem, så kallad avlastningsplats eller växelvård, periodvis återkommande vård och omsorgsvistelse.

Anhöriga till demenshandikappade har möjlighet att utan biståndsbedömning få tillfällig avlastning för sina närstående på Pensionat Hornskroken (Södermalm) och Kinesen (Bromma).

Seniorträffens öppna dagverksamhet

Seniorträffen är en öppen dagverksamhet dit alla över 65 år, boende på Östermalm är välkomna. Verksamheten finns på Bo Bergmans gata, där också stadsdelens biståndsbedömda dagvård bedrivs. I lokalerna finns också Väntjänsten på Östermalm.

Pågående och kommande projekt

Under år 2007 pågår ett projekt "Stöd till anhöriga som vårdar sina nyupptäckta demenssjuka i hemmet" vars mål är att få kontakt med alla närstående till demenssjuka över hela Östermalm. En biståndshandläggare och en distriktsjuksköterska gör hembesök till misstänkt eller nyupptäckta demenssjuka och deras anhöriga för att ge stöd och råd. Målet för projektet är att i samverkan med primärvården ta fram ett arbetssätt som kan praktiseras i stadsdelen Östermalm. En utökning av projektet planeras så att ett team bestående av demensjuksköterska, biståndshandläggare samt Silviasyster, får till uppgift att utbilda och stödja närstående, demenssjuka, distriktsköterskor, biståndshandläggare och övrig äldreomsorgspersonal.

Efter sommaren startar "DAM-projektet" på stadsdelens vård- och omsorgsboenden med demensinriktning, "Direkthandledning och anhörigstöd – metodutveckling". Projektets huvudaktiviteter är teoretisk utbildning till personal, direkthandledning, studiebesök och anhörigcirkel för närstående till demenshandikappade på våra enheter. Motsvarande projekt har genomförts för personal i hemtjänsten.

Mål för det fortsatta arbetet

Genom utökade och riktade insatser, ökad samordning och utvecklat samarbete vill vi nå alla anhöriga/närstående inom Östermalms stadsdelsområde som hjälper och vårdar närstående. Målgruppen ska känna till sina rättigheter och alla de möjligheter till stöd som finns att tillgå från kommunen, landstinget och frivilligorganisationer. Anhöriga ska känna sig trygga i visshet om att det finns olika former av stöd när ett behov av hjälpinsatser uppstår. Insatserna ska utgå från de anhörigas vardag och verkliga behov och

göra det möjligt att vårda sin anhörig i hemmet. Information om möjligheter till stöd och vart man vänder sig, ska vara lätt att hitta, förebygga att saker ”faller mellan stolarna”.

Målet för det fortsatta utvecklingsarbetet är att forma en sammanhållen modell för anhängstødet inom Östermalm, som svarar mot de verkliga behov som anhängsvårdare har och där stadsdelens personal tillämpar ett arbetssätt som främjar att alla aktörers samlade resurser når målgruppen på ett enkelt sätt. Resultaten av genomförda och pågående projekt ska användas i utvecklingen av den grundläggande uppbyggnaden av anhängstødet i verksamheterna. Modellen ska permanentas och ingå i ordinarie organisation och verksamhetsplan för äldreomsorgen.

Policy, rutiner och arbetssätt ska vara väl förankrade i stadsdelen och kända av personalen.

Beskrivning av målgrupp

Målgruppen är dels de anhängsvårdare som redan är kända av förvaltningen, dels de personer som hjälper och vårdar anhängiga men som ännu inte varit i kontakt med stadsdelsförvaltningen. Anhängsvårdare kan vara make/maka, barn, barnbarn, släkt, vänner.

Insatser – vad ska genomföras

Att nå anhängiga

För att nå ut till kända anhängsvårdare på ett mer effektivt sätt måste vi arbeta riktat och systematiskt med informationsinsatser.

Uppsökande verksamhet för att nå ”okända” anhängiga

Ett förbättrat samarbete mellan stadens verksamheter, beställare och utförare, med primärvården och geriatriken, föreningar och frivilligorganisationer, med flera aktörer. Utveckling av samarbete och nätverk gör att fler anhängiga kan ”fångas upp”.

Målgruppens behov

En kartläggning behöver göras av hur anhängiga upplever sin situation idag och vad som måste förbättras. Exempel på frågeställningar är; vilken information har anhängiga, vilka insatser efterfrågas, vilka insatser/möjligheter som utnyttjas, tillgång, tillgänglighet och vad som saknas.

Ett ”smörgåsbord” med olika insatser ska erbjudas.

Metod och genomförande

Följande aktiviteter planeras

- Enkät/intervjuundersökning för att kartlägga anhängsvårdares behov. För närvarande finns på Östermalm 125 personer med hemvårdsbidrag vilka kommer

att erbjudas att svara på enkäten.

Kartläggningen ska också visa på ;

- hur många kvinnor resp män som hjälper anhöriga ,
- om behoven av stöd och insatser skiljer sig mellan könen,
- om det skiljer sig i vilka insatser och omfattningen av dessa, som faktiskt ges

- Uppsökande aktiviteter för att nå okända anhängvårdare. Annonsering, inbjudan till informationsmöten, ev fokusgrupp, brev och erbjudan om hembesök och deltagande i enkätundersökning, samverkan med externa aktörer. Samordning med projektet ”Stöd till anhöriga som vårdar sina nyupptäckta demenssjuka i hemmet”.
- Utveckla förebyggande insatser för anhöriga, t ex föreläsningar, anhörigcirkel, samtalsgrupper, nätverk. Koppla detta till den befintliga öppna verksamheten Seniorträffen och utveckla insatser tillsammans med föreningar och frivilligorganisationer främst i befintligt nätverk.
- Utvecklat samarbete med biståndshandläggare, distriktssköterskor, hemtjänsten, demensteam. Tydliggöra rollerna, vem gör vad.
- Upprätta en kommunikationsplan med strategi för informationsinsatser, vilka informationskanaler som ska användas tex webben, lokalpressen, broschyrer osv.
- Förbättrat informationsmaterial som ska ge information och vägledning om vilket stöd som finns och vem som tillhandahåller vad, kontaktvägar osv.
- Utbildningsinsatser, information och handledning i personalgrupperna, för anhängvårdare, utveckla arbetet med nätverk för anhörigombuden, frivilligorganisationerna.
- Information på vård och omsorgsboenden, anhörigträffar, pensionärsråd, föreningar
- Samordning med äldreomsorgens övriga projekt som har beröringspunkter
- Dokumentation av arbetssätt och revidering av rutiner i Äldreomsorgens kvalitetsystem

Genomförande

En huvudprojektledare utses och blir ansvarig för att driva projektet.

I projektet anställs anhängstödare/kurator och frivilligsamordnare på deltid.

Stadsdelsförvaltningens anhängkonsulent deltar i projektet på deltid. Samordning sker med de av stadsdelsförvaltningens pågående projekt som har beröringspunkter. I projektet ingår att forma nya arbetssätt och roller i samarbete med biståndshandläggarna. Vissa tjänster kommer att köpas in, t ex utbildning.

Dokumentation

Projektet planeras, styrs och följs upp genom Stockholms stads projektstyrningsmodell "lilla Ratten". Äldreomsorgens styrgrupp för projekt följer arbetet. En slutrapport skrivs.

Utvärdering och uppföljning

Kommer att genomföras under hösten 2008. Resultaten kommer att användas för att bedöma och fatta beslut om vilka insatser, organisation och arbetssätt som ska ingå i den ordinarie verksamheten.

- Uppföljande enkät/intervjuundersökning med anhörigvårdare
- Uppföljning av effekten för kvinnor resp män som vårdar anhöriga
- Utvärdering av prövade arbetssätt och reviderade rutiner för anhörigstöd inkl formerna för samverkan med frivilligorganisationer och andra externa aktörer

Ekonomi

Ansökan omfattar följande kostnader

Projektledning	150 000
Kurator	260 000
Frivilligsamordnare	260 000
Anhörigkonsulent	125 000
Enkätundersökning, IT-stöd	130 000
Kommunikationsplan, informationsmaterial	100 000
Utbildningskostnader	220 000
Samtalsledare, fokusgrupper	50 000
Vikariekostnader	200 000
Uppföljning, utvärdering	80 000
Lokalkostnader, utrustning, material	<u>150 000</u>
Totalt	1 725 000 kronor

Egen finansiering utöver ovanstående uppskattas till 686 000 kronor och omfattar stadsdelens anhörigkonsulent, informationsinsatser, biståndshandläggare och intern uppföljning/kvalitetssäkring

Total kostnad för projektet 2 411 000 kronor.